

Anđeoska Duša

Anđeo vam je na ramenu – rekla je Karolina, smijuljeći se prema prijatelju kojeg sam dovela da je upozna. Ne družimo se dugo, Karolina i ja, nekih pet šest godina, a prijatelj ne živi u Zagrebu, sad je navratio, pa je to bila prilika... Iznenadio se kad ju je vidio, jer smo skoro vršnjakinje, a izgledom mogla bi ti biti majka, šapnuo mi je. Jer Karolina je izrazito krupna, skoro bez kose, starački blaga, usporena....

- Na kojem ramenu? Na lijevom ili na desnom? – upitao je, tobože ozbiljno, jer

je odmah bilo jasno što misli o tom zapažanju, a i o onoj koja vidi anđela... On je vjernik, što će reći da vjeruje u Boga, u svece, pa i u anđele, ali da ih netko vidi – ne. A Karolina – nije vjernica, tj, religiozna je bez religije, jer odgojena je kao ateist. Ali kao što je nekad svim srcem bila protiv svega neznastvenog, što se ne može dokazati, tako je sada svim srcem bila uz sve suprotno, uz mistično, uz magično.... U stanu je imala figure Anđela od raznih materijala, porculana, gipsa, stakla, meni je poklonila jednog od papira: ženskastog, u ružičastoj haljini u obliku tuljca, na glavi srebrna kapica, krila kao čipka...

.....

Bila je Hrvatica iz Bosne, gradić, pedesetak tisuća žitelja, velika obitelj, četiri sestre, jedna drugoj do ramena – ona je bila najmlađa. Možeš biti odgajan kao ateist a ipak se susresti s nestvarnim – s onim u knjigama. Čim se s tim susrela i usporedila nestvarno sa stvarnim, svijet čuda i svijet logike u glavi joj je puknulo pitanje: pa zar je to što živim sve? Kraj tolikih čuda ovaj jadni život u kojem je sve samo prisila. Sve određeno unaprijed. Za nju kao ženu, bez imetka a pametnu, put je bio jasan: stekni zvanje, zaposli se, udaj, imaj djecu. E nećeš, rekli si je. Krenula je u sabotazu...

Prvo se suprotstavila zvanjem: neće studirati ništa što je utrživo, neposredno korisno – studirat će književnost. Uzalud su je nagovarali da upiše medicinu ili pravo, barem ekonomiju – književnost ili ništa, ostala je dosljedno uporna. Otišla je u Beograd, u roku završila studij, okušala se u pisanju: nije išlo. Usporedba s radovima književnika koje je cijenila bili su na njenu štetu. Radije je odustala nego da ostane osrednja. Život ju je pritiskao, morala se zaposliti (općina u Beogradu, odsjek kulture, bez veze, rekla je), ali imala je plan: nešto uštedjeti, dići kredit, pokrenuti vlastiti posao – baviti će se izdavaštvom. Deset godina kasnije, dala je otkaz na općini, registrirala izdavačku kuću, pripremila naslove.... Fotografija iz tog vremena prikazuje visoku, štrkljastu četrdeset tri godišnjakinju, kratko ošišanu, u kožnom, žuto crnom

ultra modernom kompletu s mini suknjom, vlastite izrade, punu dizajnerskog nakita: da je htjela mogla se baviti i modom. Izgledom blista, ali lice joj je zabrinuto. Za sobom ima jednu neuspjelu vezu, o drugoj ne razmišlja. Ni o braku, ni odjeci... Izraz lica se odnosi na rat.. Jer upravo je započeo – doduše, ne u Srbiji, nego u ostatku zemlje, kojem je pripadala po rođenju i porijeklu... Sve bi se moglo promijeniti.

Neprilike su počele par mjeseci kasnije, malo po malo... U svom kvartu od Jugoslavenke postala je odjednom Hrvatica, počeli su je napadati. Po vratima stana – kojeg je kupila – ispisivali su joj prijetnje, ostavljali gadosti na otiraču.... Naklonjena susjeda prišapnula joj je da bi se trebala maknuti, mogla bi stradati.

Iz Beograda je izbjegla jednog jutra, automobilom – sestri u Sarajevo. Druga sestra, udata za Srbina, ostala je u Beogradu. Sve do granice neutješno sam ridala, pričala mi je. .... 100 km, po prilici... Isplakala se za sto godina....

Iz opsjednutog Sarajeva ponovo je izbjegla u Zagreb, kao sigurniji grad, gdje bi eventualno mogla primiti i sestre s obiteljima, kad se smjesti. Jer u početku je bila bez ičega: bez stana, bez posla, bez prihoda.... Ostala je i bez roditelja: zadnji put je čula majku kad ju je nazvala u BiH. Dvorište je puno vojske, rekla je majka, i linija se prekinula... Za nju, kao i za oca, više nikad nije čula. Bezuspješno ih je tražila.

Tek što se sredila –zamijenivši svoj beogradski stan za stan u Zagrebu, i pronašla posao kao prevoditeljica, doduše honoraran – razboljela se... Bolest je bila strašna, neka vrst golemog herpesa preko trbuha i leđa, neizlječiva za medicinu. Knjige, od kojih je živjela, odjednom su joj postale suvišne: nisu je mogle izliječiti. A što me može izliječiti?, pitala se i pronašla.... Lijek je bio u nestvarnom, ali ne u nestvarnom knjiga, nego u nestvarnom stvarnosti. Lijek je bio svuda oko nas, samo ga je trebalo uočiti. I naučiti njime upravljati. Jer nestvarno je energija, ništa više, shvatila je. Presudan trenutak kad se okrenula k mističnom bio je onaj kad joj je u san došla majka, praćena Anđelom, i rekla joj mirna kakvu je nikada nije vidjela: Mi smo dobro, kćeri, i otac i ja. Nemoj nas više tražiti

Poslušala je. Prvo je izliječila sebe, potom je nastavila „raditi“, kako je govorila, na fenomenima nestvarnog. Kroz anđeoske karte slala je poruke Anđela, izrađivala horoskope za karmičke zadatke, držala radionice širenja ljubavi, liječila tehnikom rejkija.

„Zamisli mene, kakav sam bila ateist“, znala bi reći. „Kako se to promijenilo“.

Kad joj se nećakinja, koju je doživljavala kao kćer, razboljela od raka na plućima, i to najgoreg, neizlječivog oblika, uspjela ju je spasiti samom svojom energijom. Bio je to golem uspjeh, ali je i cijena ispala golema: istrošila je svoju energiju, razboljela se i sama. Također od raka pluća, kojeg kao da si je prenijela, pomislila sam ... Ali nećakinja je ipak uskoro umrla od neutvrđene bolesti, a za njom i Karolina. Život se ne da savladati.

Otišla je mirno, bez većeg straha, šest mjeseci nakon što joj je postavljena dijagnoza, prethodno se sa svima oprostivši, pa tako i sa mnom...

Za te oproštajne posjete, dok smo sjedile u njezinoj kuhinji, ja, uz čašu vina, ona uz noni sok, sjetila sam se posjete s mojim prijateljem kad mu je na ramenu opazila Anđela. Kao ni on nisam ga vidjela, ali složila sam se da je tamo. ...Da se nisam složila Karolina bi mi oprostila, ali druženje bi oslabilo...

Samo Anđeli mogu prepoznati Anđele - rekla sam svom prijatelju kad je ustvrdio da je ćaknuta...

Nama, koji to nismo, preostaju oni od papira.

Marina Šuh Puhlovski, Zagreb